

ІСТОРІЯ СЕЛА КАРПИЛІВКА

Найдавніші літописи згадують про величезні лісові пуці на півночі краю, називаючи поліську частину «древлянською землею». Уся частина по суті була великою пущею з нерубаними лісами. Тому тут застосовувалась вирубна система землеробства, яка поступово витіснялось орним. Перша письмова згадка про село належить до 1629 року.

Існує серед місцевого населення два перекази про назву села. Одна версія говорить, що село має назву від того, що в навколишніх озерах були коропи (риба); друга говорить про те, що першим поселенцем був чоловік Карпо, від якого і пішла назва Карпилівка. Старожили переказують, що першими поселенцями на місці села були жителі села Кам'янка, яке розташоване біля села Чудель. Місце поселення вони назвали Осово-Градъ (осова- осиновий ліс, градъ- підвищене рівне сухе місце).

Ще в 1850-1870рр. коли жителі села Карпилівка возили ліс на луч до Кам'янки і Чудля, люди даних сіл на запитання: "Звідки приїхали", одержували відповідь:

- З Карпилівки.
- Це з якої Карпилівки? З Осово?

Перші жителі були переселенці по волі пана з метою освоєння земель, придатних для землеробства.

Як казку слухають діти розповідь старших про минуле села. Навколо села були непрохідні болота, а селяни належали поміщикові, Вікентію Гришинському, який володів землями і кріпаками Карпилівки і сусідніх сіл: Рудньої Льви, Лопатич, Кисоричі. Три дні на тиждень працювали даремно на пана кріпаки, а коли цей пан заборгував перед казною, населення з землею перейшли другим панам.

Біля річки Льви добувалась залізна болотна руда, вироблявся деревний вугіль і випалювалося залізо. Там же на Рудні Льви існував молот для кувки заліза. На початку 20 століття ця виплавка припинилася внаслідок поширення дешевого заліза з Кривого Рога.

В лісі з лучини виробляли смолу, заготовляли тесове дерево для пана. Смолу і дерево возили до Чудля, звідки сплавливали все по Случі до Прип'яті.

У 1861 році в час реформи селянам було дано 1760 га землі, за яку селяни повинні були платити викуп. 479 га було орної. Селяни відмовлялися платити за землю, так як ціни були дуже високі. Декілька разів їх умовляли підкоритись царській владі. Громада послала двох ходаків до Петербурга із скаргою до царя про те, що їх обдурюють місцеві власті. Але в м.Овручі їх схопили і посадили до в'язниці на 1,5 роки. Для приборкання селян в село прибув загін козаків, які провели езекуцію. Козаки стояли в селі чотири місяці і примушували селян платити викуп.

У 1900 році в селі було 1000 душ, а в селян залишилася та ж сама кількість землі. Наділи на двір зменшувались з кожним роком, село було бідне.

У 1905-1906рр., коли будувалась залізниця Київ-Ковель, значна частина селян ходила на заробітки на "Чугунку".

Великого лиха для селян принесла Перша світова війна. Всі чоловіки пішли на фронт, де загинуло і було поранено 60 чоловік.

У 1905 році в селі було відкрито дворічну школу, навчання проводилось російською мовою. Люди не мали змоги навчати дітей, тому населення і надалі залишалось безграмотним.

Під час революційних подій 1917 року солдати, що приходили з фронту, приносили вісті про скинення царя, поміщиків.

Селяни захоплювали поміщицьку землю і ліс. В селі в 1922 році встановилась влада панської Польщі. В той час, як за 10 кілометрів на схід від села, люди будували нове життя, вчилися жити по-новому.

Панська Польща встановила свої порядки, кращі ліси і землі були відібрані в громади. Пани та їх прислужники призирливо ставились до українців. В школі навчали польською мовою, говорити українською мовою було заборонено.

Жителі села залишалися жити бідно, дехто ішов на заробітки в ліс, на каменоломні. На річці Льві працював водяний млин, який належав трьом куркулям. Млин міг переробити 5 тонн зерна на добу. Працював він сезонно. Зерна в людей було мало. В селі лише 20% господарства їли круглий рік свій хліб.

Село в 1935 році нараховувало 400 дворів, в яких проживали 2400 чоловік. Земельні ділянки ще більше здрібніли, не дивлячись на це, руху населення за межі села не було. Люди з надією чекали того часу, коли і до них в село прийде щастя зі сходу. Механік млина розповідала людям, як живуть люди на сході, про необхідність боротьби за возз'єднання з Радянською Україною.

17 вересня 1939 року настав довгожданий час. В село вступила танкова частина Червоної Армії. Через тиждень в селі відбулися вибори до селянського комітету. Головою обрано Опанасика Тіта Петровича, секретарем Близнюка Михайла Михайловича, землі поміщиків були передані селянам. Після возз'єднання Західної України з Радянською Україною в селі було відкрито українську школу, бібліотеку, медичний пункт. Жителі села вирішили об'єднатися в артіль. Від села було послано трьох делегатів в Полтавську область перейняти досвід в організації артілі. Вільно вдихнули повітря люди.

Але скоро знову прийшло лихо. Мирна праця трудящих краю була перервана 22 червня 1941р. нападом фашистської Німеччини на Радянський Союз. Почалися жорстокі оборонні бої. Але вже за три тижні весь наш край окупували загарбники. 15 липня 1941 року німці були в Карпилівці. Під час німецької окупації було спалено німцями і їх прислужниками 16 громадських та 317 житлових будівель, вбито 275, вивезено в Німеччину - 6 чоловік. В районі села діяв партизанський загін, Героя Радянського Союзу Медведєва. На території села перебував легендарний розвідник Герой Радянського Союзу М.Кузнецов, який сам взяв у полон у приміщенні школи 14 фашистів і поліцаїв. Населення села надавало допомогу партизанам продуктами. Партизанами були такі жителі села: Крук Данило Архипович, Кручко Олексій Парфенович та інші. Багато учасників війни нагороджено орденами і медалями.

Змінилося наше село. Після війни виникла партійна організація, яка відіграла велику роль в проведенні колективізації і зміцненню колгоспу. Виникла комсомольська організація.

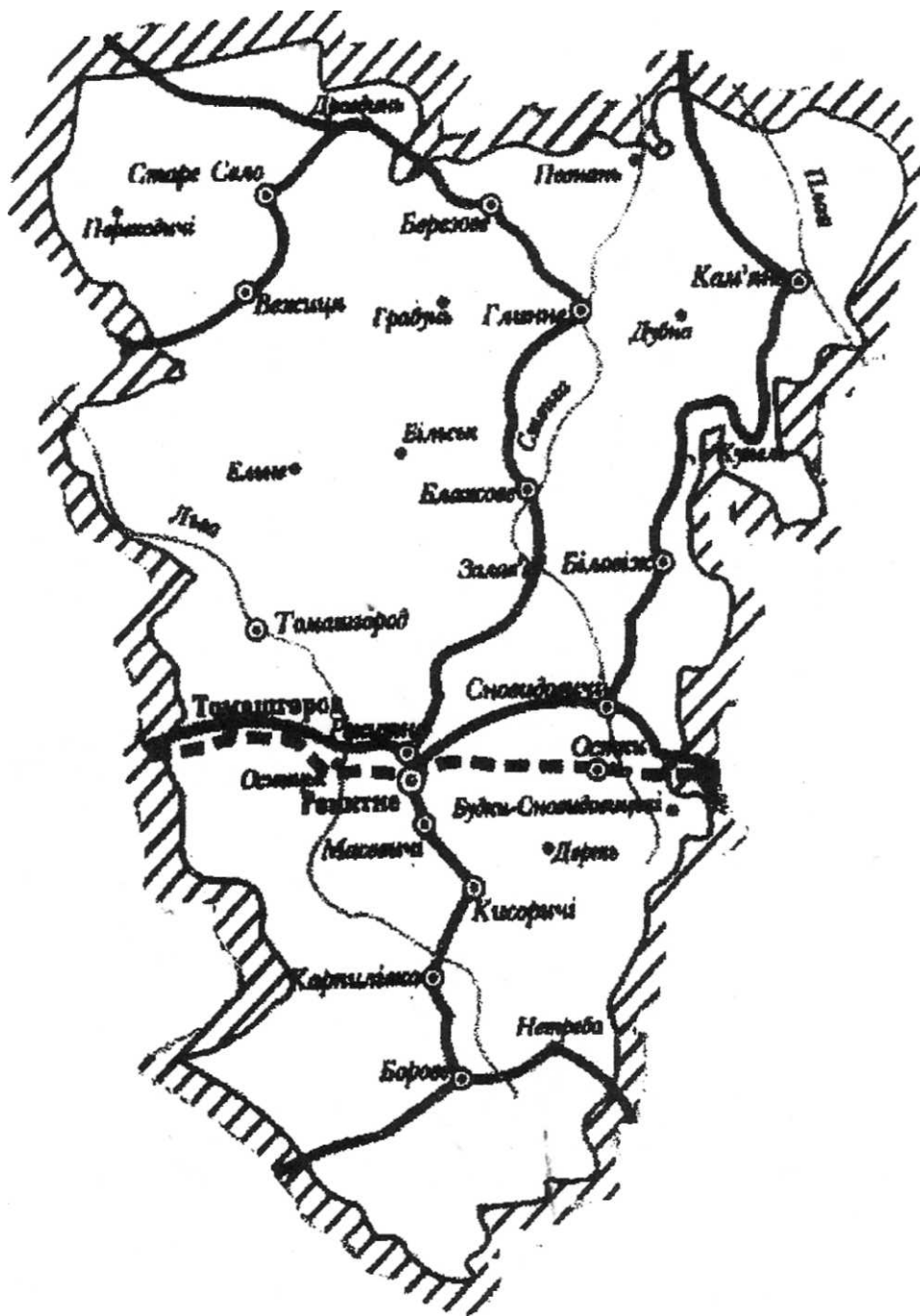
В 1948 році було утворено колгосп. Першим головою колгоспу був обраний Кисорець Григорій Ілліч. Колгосп називався «Червоний стяг», а пізніше було перейменовано в колгосп імені Богдана Хмельницького.

Село радіофіковане та електрифіковане. Існує автобусний зв'язок з райцентром.

На території села знаходиться Карпилівське ССТ. В селі до послуг жителів: кафе, продовольчий і промисловий магазин, ларки.

До 1946 року в жителів села не було жодного велосипеда. А зараз по сільській раді нараховуються десятки тракторів, вантажних машин, легкових автомобілів, телевізорів, комп'ютерів і так далі.

(Записано від старожилів села: Близнюка Михайла Михайловича, 1898 року народження, Близнюка Сави Михайловича, 1895 року народження, Брички Івана Климовича, 1925 року народження (який багато років працював секретарем Карпилівської сільської ради).

Село Карпилівка Рокитнівського району Рівненської області розташоване на північному сході області та на півдні Рокитнівського району.

Зразковий будинок